Tallinna linnapeaks, kellena ta toimis kuni 1913. a. Oma asjalikkuse ning mõõdukusega võitis L. linnapeana laialise lugupidamise. Ajajärk, mil L. seisis suurema Eesti linna eesotsas, oli Tallinna linna omavalitsuse loos jõu- ning tegevusrikkamaid. Eesti enamus (eesti-vene bloki 43 ja 46 volikogu liikmest oli 1904. ja 1909. a. valimiste tagajärjel eestlasi 38, venelasi samal ajal 5 ja 8), mis oli astunud võitlusesse omavalitsuslikkude uuenduste lipu all ja millesse kuulus kogu ärksamaid ning edumeelseid Eesti nooremaid haritlasi, hakkas suure elavusega teostama oma kavatsusi. Linnavalitsuse sisemine korraldus muudeti ajakohasemaks seega, et ellu kutsuti mitmed eriosakonnad, nagu maamõõdu-osakond (1910), statistikabüroo (1911). Linna välise külje korraldamise mõttes võeti ette tänavate reguleerimine, kavatseti linna otstarbekohasemat planeerimist ning tehti algust sellekohaste töödega. Tulunduslikul alal on mainitav gaasivõrgu laiendamine eeslinnade peale (1906 - 09), elektri-keskjaama ehitamine (1910 —12), kanalisatsioonivõrgu kavakindla ümberehitamise tööd (1911. a. alates), linna pandimaja asutamine (1910), linnapanga avamise kavatsus ning eeltööd (1912). Avaliku hoolekande alal asutati vaestekomisjon (1906) ja loodi laialine korraldus vaeste seisukorra kindlakstegemiseks ning antava toetuse otstarbekohasemaks jaotamiseks, avati linna algkoolide kehvemate õpilaste jaoks maksuta söögimaja (1911), asutati linna-öömaja (1913). Tervishoiu-olude korraldamiseks täiendati tervishoiu eriteadlaste arvu ja laiendati ning täiendati tervishoiu-valvet (1906), avati linnaapteek (1913). Rahvahariduse alal oli mainitud ajajärk õieti viljakas: 1905. a. oli algkoolides 26 klassi 1185 õpilasega, 1910. a. juba 42 klassi 1942 õpilasega ning 1915. a. 103 klassi 4825 õpilasega. Haridusasja otstarbekohasemaks korraldamiseks asutati koolikomisjon (1910), mis varssi muudeti üldisemaks rahvahariduse komisjoniks (1912). Pikemate ettevalmistus-tööde järele kaotati 1913. a. suvel algkoolides õppemaks ning kuulutati algharidus maksutuks. Kutsehariduse edendamise huvides võeti seni era-ettevõttena töötanud kaubanduskool linna kätte (1910) ning avati selle juures 1—2 aastased kaubanduskursused, avati nais-kommertskool (1911), valmistati kavatsusi teiste kutsehariduslikkude õppeasutiste ellukutsumiseks. Üldhariduslikest ettevõtteist on veel mainida linna avalik maksuta raamatukogu ja lugemislaud (avatud 1907).

Linnapea ameti pidamise kõrval võttis L. Eesti seltskondlikest ettevõtteist osa Eesti Aleksandri kooli kuratooriumi liikmena (1907. a. peale) ning »Estoonia« ühingu nõukogu esimehena kuni Estoonia teatri- ja kontserdimaja piduliku avamiseni. Viimasel ajal on L. tegev mõnedes aktsiaseltsides.

Isikl. saadud andmed; (E. Laaman), Tallinna linna majapidamine 1905—15 (1916, ka vene keeles). *T.*

LENZ, Christian David, kirikutegelane, sünd. 26. XII 1720 ukj. Köslinis (Pommeris), õppis 1736—40 Halle ülikoolis usuteadust, teenides ülalpidamist tundide andmisega, m. s. ka tuntud A. H. Francke varjupaigas, kus ta pietistliku mõtteviisi omandas. A. 1740 tuli L. koduõpetajaks Liivimaale, sai 1742 Lätimaale Serbeni, siis Sesswegeni kirikuõpetajaks, määrati 1759 Tartu Jaani kiriku õpetajaks, linnakonsistooriumi liikmeks ja linnakooli järelevaatajaks, valiti 1779. a. maapäeva poolt Liivimaa kindralsuperintendendiks ja asus Riiga, kus suri 14. VIII 1798. — Ehkki olles pietismi pooldajaid, lähenes L. hiljemini ikka enam ortodoksiale ja astus koguni välja herrnhuutlaste äärmuste vastu suuremas teoses »Gedanken über die Worte Pauli 1 Cor. 1. v. 18 . . .« I—II (Königsberg u. Leipzig, 1750). Kui aga herrnhuutlaste seas mõjule pääsid Spangenbergi mõõdukamad vaated, muutus L.-i vahekord nendega sõbralikuks. Seda enam asus L. ratsionalismi (»neoloogia«) vastu eitavale seisukohale, kuid pidi selles võitluses uue ajavaimuga leppima.

Recke-Napiersky III; Ulmann, Mitt. XII, 532—36; Winkelmann[II], nr. 10682—85; Allg. D. B. XVIII. *O. S.*

LENZ, Friedrich David, eelmise poeg, vanema ajajärgu kirjanik, sünd. 9. IX 1745 Võnnu maakonnas, omandas esialgse hariduse kodus, siis Tartus ja Königsbergis, kus ta ülikoolis teoloogiat õppis kuni a. 1764, mil ta Liivimaale tagasi tuli. A. 1767 sai L. Tarvastu, a. 1779 aga Tartu saksa koguduse õpetajaks ja a. 1788 Tartu linnakonsistooriumi esimeseks assessoriks ning linnakooli inspektoriks. A. 1803 sügisel kutsuti L. esimeseks eesti (ja soome) keele lektoriks Tartu ülikooli. Suri Tartus 4. (5.?) XII 1809. Mitmete saksakeelsete vaimulikkude raamatute kõrval on L. avaldanud veel »Aija-Kalender kummast kik Kärnerit woiwa öppida mis tö egga kuu ajal sünnip tehha . . .« (tõlge läti keelest, Tartu, 1796, 64 lk.), »Lühhike oppus kumb sest surest sädusse ramatust woetu om, mes meije armolik Suur Keisre Herra om lasknu trükkida . . .« (Tartu, 1804, 23 lk.), »Oppetus kuitao marahwas henda kötto-többe eest peap hoidma ehk kui ta selle kimpu sisse om johtnu, temmast pea jälle woip awwitetus sada« (Tartu, 1807, 8 lk., tõlge läti keelest), »Skizze einer Geschichte der Stadt Dorpat« (Tartu, 1803, 96 lk.). Recke-Napiersky leksikon loeb